

Kwalificatiedossier On Scene Commander

Versie: 15 juni 2021

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever:	Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding
Contactpersoon:	Chris Blanken
Titel:	Kwalificatiedossier On Scene Commander
Datum:	15 juni 2021
Status:	Concept definitief
Versie:	1.0
Auteurs:	Clusterwerkgroep Vliegtuigbrandbestrijding
Projectleider:	Jaap Molenaar
Review:	Clusterwerkgroep Vliegtuigbrandbestrijding
Eindverantwoordelijk:	Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	7
Deel C Competenties	8
Deel D Uitwerking kerntaken	10
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	13
Deel F Verantwoording	14
Bijlage 1 Namenlijst	16
Bijlage 2 Begrippen	17

Inleiding

Opbouw dossier

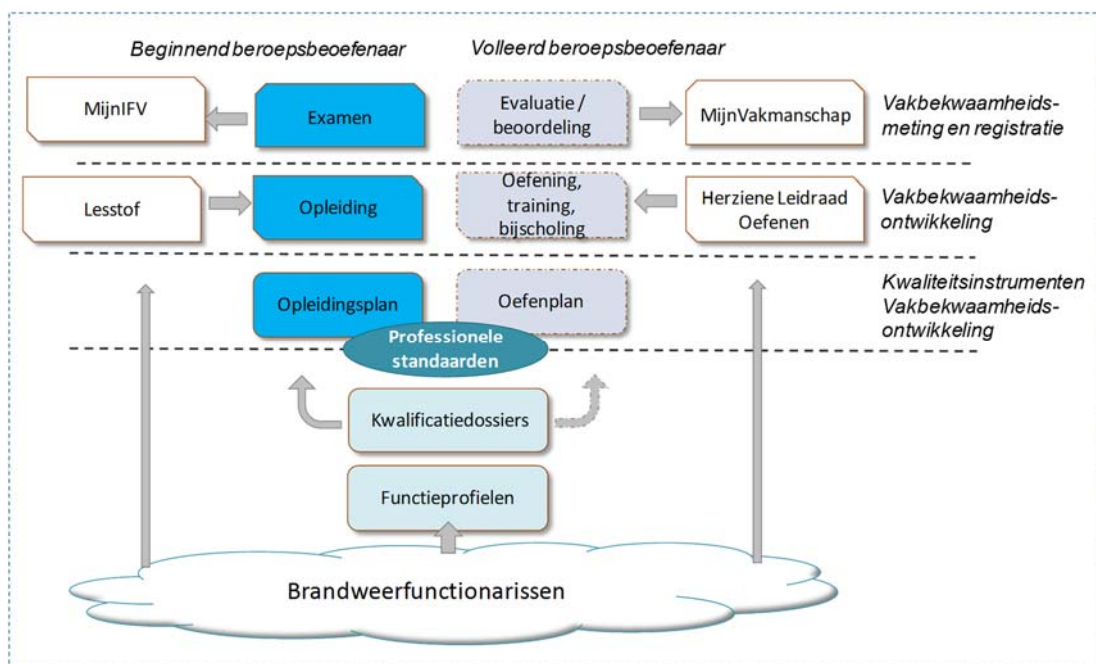
Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor On Scene Commander (OSC) op een luchthaven binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert
- Deel B Beschrijving van kerntaken
- Deel C Beschrijving van competenties
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in het opleidingsplan.

Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan. Onderstaand schema geeft deze samenhang weer.

Figuur 1 repressieve functies

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de context van de luchthavenbrandweer

In de 'warme' situatie heeft de On Scene Commander de operationele leiding over alle bluseenheden van de luchthavenbrandweer en haar materieel.

Bij repressief optreden geeft de OSC tot de komst van de OvD overheidsbrandweer leiding aan de bevelvoerders en het motorkapoverleg. Neemt deel in het CoPi afhankelijk van de situatie.

De OSC werkt in de repressieve dienst van een luchthavenbrandweer. Hij¹ voert zijn werkzaamheden, afhankelijk van zijn rol, in verschillende omgevingen uit namelijk het incidentterrein en eventueel het CoPi.

Hij handelt conform het ter plaatse geldende calamiteitenplan van de luchthaven en rampbestrijdingsplan.

A.2 Positie van de functie

De OSC geeft bij repressief optreden leiding aan de bevelvoerders van de luchthavenbrandweer en is verantwoordelijk voor de coördinatie en samenwerking met overige hulpverleningsdiensten tot de komst van de OvD overheid. De OSC staat onder gezag van de lokale autoriteiten en handelt onder verantwoordelijkheid van de brandweercommandant. Indien de omstandigheden dit vragen, wordt op eigen initiatief gehandeld.

Bovenstaande onderdelen worden uitgevoerd in de context van een luchthaven. Luchthavens bestaan er in verschillende categorieën (categorie 1 t/m 10). Deze categorieën zeggen iets over de grootte van de vliegtuigen die er landen. Hoe groter het getal, des te groter de vliegtuigen die er mogen landen. De middelen van de brandweer zijn afgestemd op het categorienummer van de luchthaven. Dit kwalificatiedossier richt zich op OSC's die werkzaam zijn op luchthavens vanaf categorie 5.

A.3 Complexiteit van de functie

De OSC kan te maken krijgen met zowel kleine als grootschalige incidenten, welke zowel kleine als grote politiek-maatschappelijke impact kunnen hebben. De OSC moet een analyse maken van het incident, de verwachte ontwikkeling van het incident en het daarbij meest passende brandweeroptreden. Daarbij moet in acht worden genomen dat het incident over het algemeen dynamisch is en kan plaatsvinden in een slecht overzichtelijke omgeving. De

¹ Overall waar de functionaris in dit document met "hij" wordt aangeduid, kan ook "zij" worden gelezen.

OSC heeft daarbij te maken met verschillende verwachtingen vanuit de omgeving (mono versus multi) en (bedrijfs)maatschappelijke belangen. Tijdens het optreden moet de OSC functioneren onder tijdsdruk en kan hij te maken hebben met mentale belasting.

Deel B Overzicht kerntaken²

Kerntaak 1 Uitrusten naar en verkennen van het incident

De OSC rukt conform uitrukvoorstel uit. Terwijl hij aanrijdt en ter plaatse aankomt, beoordeelt hij de situatie plaats incident en bepaalt de noodzakelijke meldingsclassificatie van het incident. Deze meldingsclassificatie in combinatie met relevante informatie communiceert hij conform vastgestelde procedures. Eenmaal aangekomen bij de plaats incident vormt hij zich mede op basis van de verkenningen van de bevelvoerder(s) een beeld van de situatie.

Kerntaak 2 Leiding geven aan brandweereenheden bij de bestrijding van het incident

De OSC coördineert de inzet van de bevelvoerder(s) en stuurt bij waar dit noodzakelijk is. Hij geeft instructies en opdrachten met betrekking tot de te nemen acties in het kader van het beheersbaar krijgen van de crisis in de ruimste zin van het woord.

De OSC geeft leiding aan het motorkapoverleg tot de aankomst van de OvD-B van de overheid. Vanaf dat moment werkt hij onder leiding van de (H)OvD samen met de OvD-B, OvD-G, OvD-P (of OvD KMar) om het incident verder te bestrijden.

Kerntaak 3 Herstellen na het incident

Bij multidisciplinair optreden vertegenwoordigt de OSC de luchthaven(brandweer) in het CoPI. Hij draagt bij aan het totaalbeeld door multidisciplinair relevante aspecten uit de vliegtuigbrandweerinzet in te brengen. Hij stemt af met en adviseert de multipartners, draagt bij aan het teamresultaat en vertaalt de multidisciplinaire besluiten uit het CoPI naar monodisciplinaire acties.

Kerntaak 4 Deelnemen als (tijdelijk)liaison van de luchthaven(brandweer) aan het CoPI

Binnen het CoPI werkt de OSC nauw samen met de hulpdiensten om de bronbestrijding zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Na het operationeel worden van het CoPI neemt, afhankelijk van de plaatselijke afspraken, een functionaris van de luchthaven deze taak over. De OSC richt zich in het CoPI op afstemming van de middelen van de luchthaven op de bronbestrijding en een zo spoedig mogelijk herstel van (een deel van) de bedrijfsvoering.

² De volgorde van de kerntaken volgt niet altijd de aanpak van het incident.

Deel C Competenties

Competentie: analytisch vermogen

Niveau B (relaties leggen)

- > Legt dwarsverbanden. Betrekt ideeën uit verschillende disciplines bij het oplossen van een probleem.
- > Ziet de relatie tussen feiten en de mogelijke oorzaken en gevolgen.
- > Geeft aan welke informatie vereist is voor een goede beeldvorming en gebruikt effectieve methoden teneinde de relevante informatie te vergaren.
- > Onderzoekt alternatieven om zich een oordeel te vormen.
- > Omschrijft realistische scenario's met relaties tussen oorzaak en gevolg.

Competentie: besluitvaardigheid

Niveau C (afwegen)

- > Neemt beargumenteerd een beslissing.
- > Weegt feiten tegen elkaar af, besluit op basis van deze feiten en houdt rekening met de gevolgen daarvan.
- > Neemt besluiten in minder bekende situaties en neemt doordachte besluiten die collega's of klanten kunnen betreffen.
- > Maakt vlot afwegingen en hakt knopen door.
- > Gaat bij het nemen van beslissingen weloverwogen te werk.

Competentie: plannen en organiseren

Niveau B (afstemmen)

- > Stemt activiteiten (van zichzelf en anderen) op elkaar af.
- > Deelt werkzaamheden efficiënt in en stemt activiteiten op elkaar af.
- > Heeft inzicht in tijd, middelen en mensen die nodig zijn om een optimaal resultaat te behalen en weet deze te werven.
- > Houdt overzicht over de werkzaamheden en toetst de voortgang.
- > Legt relaties tussen werkzaamheden binnen de organisatie en stemt planning van eigen werkzaamheden hierop af en weegt belangen en risico's af.

Competentie: samenwerken

Niveau C (terugkoppelen)

- > Geeft anderen ruimte om voor hun mening uit te komen en luistert goed.
- > Streeft gezamenlijke doelen na.
- > Koppelt op tijd terug.
- > Biedt gevraagd en ongevraagd hulp indien nodig.
- > Wisselt proactief argumenten, ideeën en informatie uit met anderen.

Competentie: stressbestendigheid

Niveau B (analyseren en bespreken)

- > Reageert adequaat bij tegenslag.
- > Zorgt bij druk dat het organisatieonderdeel doeltreffend blijft werken door prioriteiten te stellen.
- > Herkent stressfactoren en maakt deze bespreekbaar door het proces met anderen te analyseren.
- > Filtert de reële punten uit de kritiek van anderen en herkent onterechte kritiek.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1 Uitrusten naar en verkennen van het incident	
1.1.	Werkzaamheden
1.1.1	Neemt conform vastgestelde eisen tijdig plaats op het voertuig.
1.1.2	Vraagt toestemming voor gebruik banenstelsel.
1.1.3	Kiest zijn persoonlijke beschermingsmiddelen.
1.1.4	Verzamelt actief informatie over het incident en vormt zich een beeld van de situatie.
1.1.5	Interpreteert meteo gegevens.
1.1.6	Past specifieke uitrustprocedures en -scenario's bij vliegtuigbrandbestrijding toe.
1.1.7	Vormt op basis van initiële informatie meerdere scenario's.
1.1.8	Maakt op basis van de beschikbare informatie een voorlopig verkenning- en inzetplan.
1.1.9	Classificeert de melding.
1.1.10	Ziet toe op de voertuigopstelling en corrigeert indien nodig.
1.1.11	Herkent de specifieke gevaren van een vliegtuigongeval. Hierin neemt hij de specifieke kenmerken van het vliegtuig mee.
1.1.12	Gebruikt crashkaarten indien noodzakelijk.
1.1.13	Heeft contact met de piloot (indien van toepassing op de luchthaven).
1.2.	Keuzes en dilemma's
1.2.1.	Prioriteiten stellen: snel en op basis van beperkte informatie of langzamer en met completere informatie.
1.2.2.	Eerste bevelvoerder overrulen of niet.

2.1. Werkzaamheden

- 2.1.1 Zet in op de hoogste prioriteit en geeft doelcommando's aan een of meer eenheden.
- 2.1.2 Ziet toe op het gebruik van blusmiddelen en het uitvoeren van blustechniek(en) en corrigeert waar nodig.
- 2.1.3 Controleert of instructies en opdrachten worden uitgevoerd.
- 2.1.4 Controleert het effect van de werkzaamheden, anticipeert op ontwikkelingen en aanwezigheid van gevaarlijke stoffen of bewapening/munitie en stelt, zo nodig, de inzet bij.
- 2.1.5 Geeft leiding aan de onder zijn bevel vallende bluseenheid of blusgroepen.
- 2.1.6 Zorgt voor een doelmatige inzet van personeel en materieel.
- 2.1.7 Neemt maatregelen of laat maatregelen nemen om de veiligheid van eigen personeel, andere hulpverleningsdiensten, omstanders en slachtoffers optimaal te waarborgen.
- 2.1.8 Informeert en stemt af met bevelvoerders van luchthaven- en overheidsbrandweer en overige hulpverleningsdiensten en instanties.
- 2.1.9 Bepaalt in overleg met bevelvoerders en (H)OvD het moment waarop het incident gestabiliseerd / onder controle is.
- 2.1.10 Ziet, in samenwerking met bevelvoerders en (H)OvD, toe op de nablussingswerkzaamheden en zorgt voor eventueel aansluitend te nemen maatregelen.

Brandbestrijding buiten

- 2.1.11 Ziet toe op:
 - het creëren en in stand houden van de 90% knock down en
 - het creëren van een overleefbare situatie en het in stand houden hiervan
- 2.1.12. Creëert een overleefbare situatie en houdt deze in stand, stuurt de bluseenheid zo nodig bij.
- 2.1.13. Bepaalt samen met bevelvoerders, OvD en OvD-G de locatie verzamelplaatsen en/of gewondennesten.

Brandbestrijding binnen

- 2.1.14 Ziet toe op prioriteitstelling t.a.v.:
 - het creëren van een overleefbare situatie en het in stand houden hiervan
 - de bevrijding van mensen
 - het uitvoeren van ventilatietechnieken, blusmiddelen en blustechniek(en) en corrigeert waar nodig
 - maakt een plan en adviseert de OvD over de inzet van overheidsbrandweer om redding te ondersteunen

Technische hulpverlening

- 2.1.15 Ziet toe op veilig werken door brandweer en hulpdiensten:
 - adviseert waar nodig bij het veilig stellen van het luchtvaartuig
 - bewaakt continu de veiligheid van slachtoffers en hulpverleners.
- 2.1.16 Maakt met bevelvoerders en (H)OvD keuzes ten aanzien van:
 - bepalen toegang tot het luchtvaartuig
 - (volgorde van) bevrijding slachtoffers (i.s.m. GHOR)
 - bepalen hulpverleningstechniek(en) en hulpverleningsmateriaal.

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen

- 2.1.17 Ziet toe op:
 - het gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen
 - de wijze van stabiliseren en/of opruimen
 - anticipeert op de aanwezigheid of vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

2.2 Keuzes en dilemma's

- 2.2.1. Eerste bevelvoerder overrulen of niet.
- 2.2.2. De OSC moet in een kort tijdsbestek keuzes maken ten aanzien van:
 - het al dan niet volgen van de Basis Tactische Inzet (BTI)
 - het moment waarop hij een sitrap geeft.
- 2.2.3. Verder opschalen of niet afwegen met het economisch/operationeel belang om luchtverkeer door te laten gaan.

Kerntaak 3 Herstellen na het incident	
3.1	Werkzaamheden
3.1.1	Ziet toe op het: - uitvoeren van de nablissing - toepassen van assistentie bij herstellen van schadegebied naar oorspronkelijke situatie - inzet gereed maken van personeel en materieel conform afspraken rondom arbeidshygiëne.
3.1.2.	Initieert (eventueel afgestemd met andere leidinggevendenden) een of meerdere evaluatiemomenten.
3.1.3.	Analyseert het incident vanaf de melding/ alarmering tot aan de nazorgfase.
3.1.4.	Organiseert wanneer nodig, ondersteuning, gesprekken en of traumazorg.
3.1.5.	Maakt een incidentrapport op.
3.2.	Keuzes en dilemma's
3.2.1.	Evalueren uitvoering taken: plenair toespreken personeel of op andere manier de boodschap overbrengen.
3.2.2.	Ondersteuning bij evaluatie en traumaverwerking: hiervoor wel of niet een beroep doen op professionele hulpverlening.
3.2.3.	Het economisch belang om luchtverkeer door te laten gaan tijdens de afhandeling van het incident (herstel versus onderzoek).

Kerntaak 4 Deelnemen als (tijdelijk)liaison van de luchthaven(brandweer) aan het CoPI	
4.1.	Werkzaamheden
4.1.1.	Informeert het CoPI over de situatie ter plaatse.
4.1.2.	Geeft bij het CoPI aan welke zaken de luchthaven(brandweer) kan uitvoeren ter ondersteuning van de incidentbestrijding op locatie.
4.2.	Keuzes en dilemma's
4.2.1.	Keuze maken: zitting nemen in het CoPI of prioriteit bij de incidentbestrijding leggen.
4.2.2.	Keuze maken: op welk moment breng je de mogelijkheden van de luchthaven(brandweer) in.

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie On Scene Commander bevindt zich op MBO 4- werk- en denkniveau.

Voor de functie is minimaal MBO 4 werk- en denkniveau vereist en het diploma On Scene Commander.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De [functie] ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfstandig en kritisch naar zijn eigen handelen te kijken en feedback te vragen. De [functie] krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en weegt af wat hij hier mee moet doen.

Hij geeft zijn leer- en oefenbehoeften aan bij zijn leidinggevende. Hij maakt een plan voor om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. De invulling hiervan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werknemer en werkgever.

Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van het nieuwe kwalificatiedossier is een clusterwerkgroep (CWG) samengesteld. Deze bestaat uit een combinatie van vertegenwoordigers uit het veld en vertegenwoordigers van de Brandweeracademie. Zie bijlage 1 voor de bezetting van deze groep.

De volgende stappen zijn genomen:

- > Op basis van de behoefte uit het veld heeft een werkgroep namens het CCBL een inhoudelijk voorstel gedaan voor verbetering van het bestaande kwalificatiedossier. Deze werkgroep vormt de vertegenwoordiging namens het veld in de CWG.
- > Het IFV heeft het voorstel voor verbetering van het kwalificatiedossier omgezet in het nieuwe format voor kwalificatiedossiers.
- > Dit voorstel is besproken met de CWG.
- > Vervolgens heeft het IFV het dossier verder uitgewerkt.
- > Deze is per mail voorgelegd aan de CWG.
- > Aanpassingen zijn verwerkt en voor definitieve afronding voorgelegd aan de CWG.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Clusterwerkgroep Vliegtuigbrandbestrijding
Onder regie van:	Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding
Vastgesteld door:	Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding
Versie:	1.0
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Harmonisatie met actuele kwalificatiedossiers overheids- en bedrijfsbrandweer
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Instituut Fysieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Kwalificatiedossier OvD versie 2.1 16 juni 2017
- > Kwalificatiedossier OvD Bedrijfsbrandweer versie 1.0 24 september 2018
- > Kwalificatiedossier On Scene Commander vliegtuigbrandbestrijding versie 1.0 18 maart 2011
- > <https://www.mboraad.nl/begrippenlijst>
- > Competentiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)

Bijlage 1 Namenlijst

Clusterwerkgroep Bedrijfsbrandweer / Luchthavenbrandweer

leden	organisatie
Pieter Hoogeveen	Lelystad Airport / voorzitter CCBL
Majoor Nico Theunissen	Koninklijke Luchtmacht
Kapitein Willem van Laar	Koninklijke Luchtmacht
Adjudant Hans de Winkel	Koninklijke Luchtmacht
Marijn van Eijdsen	Rotterdam The Hague Airport
Rene Verjans	Amsterdam Airport Schiphol
Jaap Molenaar	IFV
AnneMarie de Graaf	IFV

Bijlage 2 Begrippen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepengroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attituden om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.